

Een pad is er om te betreden

Deel 2

- Joy Mills

Joy Mills was vicepresident van de TS en nationaal president van de Amerikaanse en de Australische afdeling. Zij is de auteur van verscheidene boeken en heeft lezingen gegeven en seminars geleid op vele plaatsen ter wereld. Zij heeft onlangs de Subba Row medaille ontvangen voor haar grote bijdragen aan de TS en de theosofische literatuur.

‘De Gulden Treden’ uit een ‘Brief van een Meester’ (zie H.P. Blavatsky –H.P.B.– in *Collected Writings*, deel XII, pp.503 en 591):

Aanschouw de waarheid die voor u ligt: een vlekkeloos leven; een open denkvermogen; een rein hart; een vurig verstand; een ongesluierd geestelijk inzicht; een broederlijk gevoel voor onze medeleerling; bereidwilligheid om raad en lering te geven en te ontvangen; een loyaal gevoel van plicht tegenover de Leraar; het gewillig gehoor geven aan de eisen van Waarheid, wanneer wij eenmaal ons vertrouwen in die waarheid geplaatst hebben en geloven dat de Leraar in het bezit daarvan is; een moedig verdragen van persoonlijk onrecht; een dapper opkomen voor onze beginselen; een dapper verdedigen van hen die onrechtvaardig worden aangevalen en een voortdurend oog voor het

ideaal van menselijke vooruitgang en volmaking dat de Geheime Wetenschap (Gupta Vidya) ons toont – dit zijn de Gulden Treden waarlangs de leerling kan opstijgen tot de Tempel van Goddelijke Wijsheid.

Je zou kunnen zeggen dat de eerste stappen, vier in getal, samengevat kunnen worden onder het algemene thema waarnaar Socrates verwees als het onderzochte leven. Zoals we weten was het Plato die voorstelde dat het leven dat niet onderzocht is niet waard is om geleefd te worden. Zo komt het dat wij, als wij geroepen zijn om ‘de waarheid te zien’ die voor ons ligt, nu moeten kijken naar onze manier van leven. Leiden wij inderdaad een ‘vlekkeloos leven’, wat niet alleen op fysieke reinheid duidt, maar een leven inhoudt dat is ontdaan van alles dat er niet toe doet, dat is schoongewassen van alle onzuiverheden, ordelijk, zodat de hele persoonlijkheid een nuttig, efficiënt en effectief instrument is voor het zelf binnenin. ‘Een open denkvermogen’: een openheid van denkvermogen is ook een zuiver denkvermogen, mogen we wel zeggen, een denkvermogen dat niet bezoedeld is door vooroordeel of vooringenomenheid, nooit vastgeraakt in het moeras van persoonlijke of zelfzuchtige motieven. ‘Een rein hart’: een zuiverheid van hart betekent een reinheid van onze gevoelens, onze emoties. De begeertenatuur wordt onderzocht om er zeker van te zijn dat het vrij is van alle onzuiverheden zoals hebzucht, boosheid enzovoort. ‘Een vurig verstand’ (an eager intellect) is meer dan alleen maar een open, ontvankelijk denkvermogen; het betreft een bepaalde vurige gedrevenheid, een bezielde zoeken naar kennis, maar deze vurigheid, dat enthousiasme, is ‘vlek-

keloos’, wat alweer betekent zonder enig zelfzuchtig doel.

Terwijl wij zien dat deze eerste stappen een ethisch en een onderzocht leven omvatten, kunnen wij herkennen dat dit in feite de vereisten zijn voor de vijfde stap, ‘een ongesluierd geestelijk inzicht’. Terwijl wij ons leven reinigen, zagezegd, lijken de sluiers die onze innerlijke visie verhullen, dunner te worden; wij worden gevoeliger voor de wereld rondom ons, wij beginnen dieper te zien; en er begint een innerlijke heroriëntering op gang te komen. Wij staan meer open voor het rijk van spirituele intuïtie, spiritueel onderscheidingsvermogen, bewustzijn van het ultieme Werkelijke. Vanaf dat moment wordt ons leven meer bestuurd door innerlijke waarden dan door uiterlijke omstandigheden. Wij worden ontvankelijker voor de roep van het Onsterfelijk Zelf en aldus voor het Ene Zelf dat gezeteld is in alle wezens. ‘Een ongesluierd geestelijk inzicht’: nu kijken wij, zoals al eerder gezegd, waarlijk ‘naar de dingen van de materie met de ogen van de geest’. Met een ontwaakt spiritueel inzicht wordt onze gewone goedheid of passieve goedheid (die voortkomt uit het onderzocht hebben van ons leven) nu vertaald in actieve dienst voor het welzijn van anderen. Wanneer wij duidelijk zien, is het niet langer genoeg om alleen maar een vlekkeloos leven te leiden, een open denkvermogen of een rein hart te hebben. Wij erkennen dat wij een verantwoordelijkheid hebben ten opzichte van alle levensvormen rondom ons en ons leven krijgt een dieper doel, een meer gedefinieerde richting. Er ligt een andere nadruk, als het ware, op ons leven, op ons lopen (‘walk the talk’, zie *Theosofia* 2 van 2012, bladzijde 64), zelfs een ontwaken tot begrip van

de spirituele wetten die ten grondslag liggen aan ons geïncarneerde bestaan in de wereld.

Met dat innerlijk ontwaken, dat ontsluiten van ons spiritueel of buddhisch inzicht, merken wij dat er een nieuw begrip ontstaat van relaties, en de volgende vier treden richten onze aandacht op wat wij terecht relaties mogen noemen. 'Een broederlijk gevoel voor onze medeleerling': een broederlijkheid tegenover allen, want allen zijn onze medeleerlingen, co-discipelen. Bedenk de woorden in Fragment III van *De Stem van de Stilte*: 'Zo zult u volledig in harmonie zijn met al wat leeft; heb de mensen lief als waren zij uw broederpupillen, discipelen van één Leraar, de zonen van één liefhebbende moeder (vers 220, bladzijde 75 uit de UTVN-uitgave *Drie Wegen, Één Pad*). Wanneer er besef is van een broederlijkheid ten opzichte van de hele mensheid, is er een 'bereidwilligheid om raad en lering te geven en te ontvangen', want wij begrijpen dat wij kunnen leren van iedereen, net zoals wij ook iedereen kunnen helpen die misschien in dezelfde richting loopt als wij. En wie is de 'ene Leraar' waarover gesproken wordt in *De Stem van de Stilte*, de 'ene liefhebbende moeder' jegens wie wij een loyale plicht hebben? De beschrijving lijkt misschien bij de Natuur zelf te passen; wij zijn toch zeker allemaal kinderen van het universele of de Natuur in haar universele aspect? Daarom moeten wij haar wetten gehoorzamen, die de 'bevelen van de waarheid' zijn. De 'leraar' kan ook beschouwd worden als ons eigen Hoger Zelf of zelfs dat universele principe, Atman. Zoals *De Stem van de Stilte* voorstelt, stelt die 'Alaya, de Universele Ziel' voor die, alweer, dezelfde universele ouder is van de

gehele mensheid. Er moet vertrouwen zijn in die ene 'Leraar' en dus een juiste relatie met de waarheid, zoals deze aan ons geopenbaard wordt door ons ontwakend spiritueel inzicht. *De Stem van de Stilte* geeft aan: 'Er zijn vele leraren'. Wanneer wij beseffen dat, paradoxaal genoeg, 'allen onze leraren zijn' (zoals *Licht op het Pad* zegt), net zoals allen onze 'medeleerlingen' zijn, dan nog is er echter slechts één Opperleraar. Als we ons dat realiseren, dan is er waarlijk een gewillige gehoorzaamheid aan de waarheid zelf ('het gewillig gehoor geven aan de eisen van waarheid'), aan de ene universele wet die het universum en al wat dit omvat in een liefdevolle omhelzing houdt.

Zo beginnen wij een natuurlijke beweging te zien in ons bestijgen van de gulden treden. Wij kunnen misschien onze vooruitgang tot nu toe recapituleren, waarbij wij de gezette stappen samenvatten door andere woorden te suggereren. De eerste vier stappen vertegenwoordigen het verwerven van persoonlijke vermogens, een verfijnen van ons mentale, emotionele en fysieke leven. Dat leidt tot een verwijdering van de belemmeringen, de sluiers die onze innerlijke visie belemmerden. Dit wordt gevolgd door een soort naar buiten wenden om de aard van onze relatie te erkennen met allen die samen het pad met ons gaan. Ten eerste een broederlijkheid die allen omvat, want het ontsluiten van spiritueel inzicht moet een besef brengen van onze spirituele eenheid met de gehele mensheid; het feit dat wij niet alleen lopen, dat wij nooit alleen kunnen lopen. Bij het verder lopen kunnen er tijden komen wanneer wij nuttig advies kunnen geven aan iemand anders, maar zonder aan te dringen dat die ander dat advies aanneemt; het vrijblijvend, hoffelijk,

warm en mededogend aanbieden van raad. Ook het leren aanvaarden van advies is van belang. Dat is niet altijd gemakkelijk, maar we zouden bereid moeten zijn om te luisteren naar wat anderen ons misschien te vertellen hebben en datgene te aanvaarden wat ons als waarheid toeschijnt. Geven en ontvangen horen feitelijk bij de onderlinge vreugden van ware relaties, of de 'broederschaprelatie'. Voorbij datgene wat wij een horizontale relatie zouden kunnen noemen, aangegeven door het woord 'broederschap', bestaat er een verticale relatie, om het zo te zeggen, die onze aanvaarding omvat van een leraar, buiten of binnenin ons, in wie wij ons vertrouwen plaatsen en die we dus bereid zijn te gehoorzamen ('wanneer wij eenmaal ons vertrouwen in die waarheid geplaatst hebben en geloven dat de leraar in het bezit daarvan is'). Zelfs in een gewone relatie tussen leraar en leerling is leren een handeling van vertrouwen, zo lang wij de geldigheid van de lessen die wij voorgeschoteld krijgen erkennen met onze ontwakend spiritueel inzicht.

Nu gaan wij door naar de laatste vier stappen zoals HPB die geeft in 'De Gulden Treden', stappen die wij kunnen beschouwen als de uitdrukking van het innerlijk of Hoger Zelf, uitdrukkingen in handeling en dienstbetoon. Deze stappen zijn namelijk eigenschappen die een diepte van betekenis hebben voor de serieuze klimmer op weg naar de 'Tempel van Goddelijke Wijsheid'. Het zijn volharding, dapperheid, moed of kracht bij het tegengaan van onrechtvaardigheid en een eenpuntige, doelgerichte vasthoudendheid bij het in het oog houden van het doel waarheen de hele mensheid zich beweegt, of zij zich hiervan nu wel of niet bewust is. Volharding: het vermogen om door te

gaan met klimmen, ongeacht de tegenwerking bij die beklimming. Als wij het gevoel hebben dat wij onrechtvaardig behandeld zijn, dat wij op een of andere manier tekortgedaan zijn en ons gekwetst voelen door wat tegen ons of over ons gezegd is, dan zouden wij moeten erkennen dat niets ons kan overkomen wat geen deel vormt van ons eigen karma. Er is geen ruimte voor zelfverdediging, verdediging van het persoonlijk zelf. Vaak is stilte de beste verdediging, want als wij het gevoel hebben dat wij onrechtvaardig behandeld zijn, moeten wij naar binnen kijken en proberen in te zien wat er in ons is dat de persoonlijke aanval heeft opgeroepen. Beproevingen liggen zowel in kleine incidenten als in grote en wij moeten een halt toeroepen aan wat wel een ingeboren begeerte lijkt om onszelf te verdedigen of te verontschuldigen. Niets moet ons doen afwijken van het bewandelen van het pad dat wij gekozen hebben. Ons werd aan het begin verteld dat het een opwaartse reis zou zijn en allen die ons zijn voorgedaan hebben ons verteld dat er moed nodig is om te 'lopen'.

Heel vaak worden ons vragen gesteld, terwijl wij onze dagelijkse rondes doen, over onze kennis en zelfs ons begrip van de grote principes die wij hebben onderschreven. Anderen kunnen zelfs ons geloof kleineren en de ideeën die wij hoog in het vaandel hebben staan belachelijk maken. Zijn wij dapper genoeg om pal te staan voor onze overtuigingen, zonder te proberen die aan anderen op te leggen? Kunnen wij vriendelijk en tactvol blijven bij het ferm verklaren wat wij waarlijk geloven, zonder ooit agressief of defensief te zijn? Het is niet altijd gemakkelijk om de principes waarnaar wij leven duidelijk uit te spreken. Dit vereist

een dapperheid van de geest, gepaard aan het herkennen hoe passend onze respons in een bepaalde situatie kan zijn. Er kan een tijd zijn om te spreken en een tijd om te zwijgen. Dit vereist onderscheidingsvermogen, de juiste timing bij het 'opkomen voor onze beginselen'. Onze beginselen worden vaak op de proef gesteld, soms op heel subtiele manieren. Als het ons ernst is, als we oprecht zijn, dan kunnen wij niet, zoals dat heet 'closet Theosophists' zijn (theosofen in het geheim, die niet naar buiten treden, of nog niet 'uit de kast zijn'). We zouden dan niet 'dapper opkomen voor onze beginselen', de principes en ideeën die zoveel voor ons betekenen. Wij hoeven ze niet altijd te benoemen door bijvoorbeeld te zeggen, 'ik ben theosoof en dus geloof ik in reïncarnatie, of karma, of de eenheid van alle leven, enzovoort.' Wij kunnen over onze principes spreken op een vriendelijke manier die de ander niet beledigt. Uiteindelijk moet ons leven de uitdrukking zijn, de 'stem van onze innerlijke overtuigingen,' want 'zo zult gij hen dan aan hun vruchten herkennen' (Mattheus 7:20).

Wanneer wij zien dat anderen onrechtvaardig worden aangevallen, hoe reageren wij dan? Hoe verdedigen wij de Theosophical Society bijvoorbeeld, of H.P. Blavatsky (HPB) die nog steeds zo vaak door critici wordt aangevallen? Wanneer wij zien dat iemand anders onderworpen wordt aan oneerlijke kritiek, wat is dan onze reactie? Worden wij boos, of zelfs gewelddadig? Blijven wij gewoon zwijgen? Elk individu moet een keuze maken voor zijn of haar eigen respons, natuurlijk, en er hangt veel af van de omstandigheden over hoe die respons zal zijn. Bovenal, kunnen wij broederlijk blijven, zelfs wanneer wij de

ander verdedigen? Kijk eens naar onze reactie wanneer 'zij die onrechtvaardig worden aangevallen' dieren zijn. Wij moeten misschien hen verdedigen die wij beschouwen als weerloos, maar onze manier van verdedigen moet in overeenstemming zijn met onze principes. Er is veel om over na te denken als wij deze stap zetten.

Door onze hele beklimming van 'De Gulden Treden' heen is er een gevoel van richting geweest, een bepaalde visie die ons geleid heeft, een visie die zich verscherpt heeft tot waar spiritueel inzicht. Terwijl elke stap gezet wordt, is er een doel beter zichtbaar geworden; wij hebben duidelijker gezien waarnaar wij op weg zijn. Wij weten wat wij moeten doen, eerst bij het verfijnen van onze eigen persoonlijke natuur, dan bij het ontwikkelen van vaardigheden in relaties, en uiteindelijk bij het verwerven of versterken van bepaalde eigenschappen, ten dienste van anderen. Ofschoon wij in het begin ons eigen doel misschien niet helder bepaald hebben, zijn wij ons er steeds meer van bewust geworden dat onze beweging niet willekeurig is geweest. En nu, terwijl wij de 'Tempel van Goddelijke Wijsheid' naderen, komt er een steeds helderder visie naar voren, een grotere visie die de hele mensheid omvat. Ieder van ons afzonderlijk moet elke stap zelf zetten. Iedereen moet zelf voort op het spirituele pad, maar dan herkennen we dat onze voortdurende doelgerichtheid, onze innerlijke richting helemaal geen persoonlijk doel vervulde, maar voor het welzijn van alle menselijke wezens is geweest.

Het 'constante oog', of het 'waakzaam oog', waarnaar wordt verwezen in de laatste stap van de reeks die ons door HPB gegeven wordt, moet gericht zijn op het ideaal van vervolmaking

dat mogelijk is voor de hele mensheid, het besef door alle volkeren van het principe van universele broederschap. Iedereen moet uiteindelijk dit pad betreden, ook al is het paradoxaal genoeg niet hetzelfde pad voor iedereen. Onze focus is nu op de toekomst, de mogelijkheid van menselijke vervolmaking voor iedere individuele eenheid in onze golf van menselijk leven. Hoe ver de mensheid nu verwijderd lijkt van zo'n toestand, hoe ver wijzelf verwijderd lijken van die toestand die wij meesterschap kunnen noemen, Mahatmaschap, Boeddhaschap of welke andere naam dan ook, wij weten met een zekerheid die alle vragen overstijgt dat wij ons met de hele mensheid op die lange reis bevinden die zo prachtig beschreven wordt in teksten zoals *De Geheime Leer* en ook in de heilige geschriften die de wereld rijk is.

Er zit veel meer in 'De Gulden Treden' dan ik hier gesuggereerd heb, maar hun volgorde en ontwerp wijzen op een manier van lopen voor ieder van ons. Het is geen willekeurig pad, maar een natuurlijk proces van voorwaarts bewegen, stap voor stap, naar wat wij zouden zijn als wij meer dan alleen in naam theosofen zouden willen zijn. De gehele wereld, alle ervaringen en het hele leven vormen de 'Gulden Treden', en dat is altijd één stap tegelijk, want dat is de manier van lopen. Het is niet genoeg, natuurlijk, dat wij spreken over de treden, dat wij de trap beschrijven; wij moeten inderdaad de weg leven, het pad worden. Ik denk dat het niet eens zo is dat wij proberen te treden in de voetstappen van de Groten, hen die wij de Meesters van Wijsheid noemen; wat hun levens ons tonen is dat het mogelijk is te bereiken wat zij bereikt hebben. Gelukkig hebben zij wegwijzers voor ons

achtergelaten, signalen die ons kunnen helpen, maar ieder van ons moet zijn eigen weg bewandelen, zijn eigen weg banen. Wij weten misschien dat, zoals Krishna Arjuna verzekerde, 'Op welke wijze men Mij ook benadert, zo verwelkom in hen. Alle wegen leiden naar Mij.' (*Bhagavad Gita*, IV,11)

Een oud verhaal dat ik wel eens eerder verteld heb, maar dat hier misschien toepasselijk is, gaat over een reiziger in een bergachtig land, wiens gids met opperste zekerheid scheen te weten welke weg zij dienden te volgen om hun doel te bereiken. Voor de reiziger leek het steeds of het overwoerde pad voor hen vrijgehakt moest worden en er leek geen pad te zijn door de valleien, of de heuvels op. Tenslotte vroeg hij op een avond aan zijn gids hoe het kwam dat hij zo vol zelfvertrouwen voorwaarts leek te gaan, ofschoon er geen pad te zien was. De gids zei heel eenvoudig, 'Misschien komt dat omdat ik de dichtbijzijnde blik heb en de verre visie. Met de ene zie ik de stap vlak voor mij; met de andere bepalen de sterren mijn koers.' Mogen wij, terwijl wij het pad vinden dat wij moeten gaan, evenzo de nabijzijnde blik hebben en de verre visie. Met de ene zullen wij de stap vlak voor ons zien, de stap die wij juist nu op dit moment moeten zetten. Met de andere, de verre visie, kunnen wij ons bij onze voortgang laten leiden door de sterren, een passende metafoor voor de Groten van onze mensheid wier leven zo waarlijk onze vooruitgang ten voorbeeld gesteld kan worden.

Ik wil afsluiten met de woorden van Proklos, de Neoplatonist, woorden die vertaald zijn als 'Een gewoon lied'.

En goddelijke paden ontvouwen zich naarmate ik omhoog klim

*Geve dat ik die stralen van glorieus
licht zie
Die de ziel helpen vanuit de nacht van
zijn generatie.
Nu ik op weg ben naar huis hijs ik de
ongeduldige zeilen
Stuw mijn boot voort over de storm-
achtige zee van het leven
Totdat ik de lieflijke haven van Liefde
bereik;*

*Want daar zal mijn ziel, terneergedrukt
door het machtig zwoegen
Vinden waarnaar zij verlangt, een
lange Paradijselijke rust.*

(vertaling lied: Louis Geertman)

Uit: *The Theosophist* van januari 2005
Vertaling: A.M.I.

(advertentie)

Joy Mills
Op de Drempel van het Heilige Pad
Een psychologisch commentaar op
Licht op het Pad

Uitgeverij der Theosofische Vereniging 2004
ISBN 978 90 6175 086 4
Paper, 188 Pagina's
Prijs: € 13,50

(Een bespreking van dit boek vindt u in
Theosofia nr.6, december 2004.)

